(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoa soveltamalla annetut säädökset)

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS 2004/757/YOS,

tehty 25 päivänä lokakuuta 2004,

laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan e alakohdan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen [1],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon [2],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Laiton huumausainekauppa muodostaa uhkan, joka vaikuttaa Euroopan unionin kansalaisten terveyteen, turvallisuuteen ja elämänlaatuun sekä jäsenvaltioiden lailliseen talouteen, vakauteen ja turvallisuuteen.

(2) Lainsäädäntötoimien tarve laittoman huumausainekaupan torjumiseksi on todettu erityisesti neuvoston ja komission toimintasuunnitelmassa parhaista tavoista panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta [3], jonka neuvosto (oikeus- ja sisäasiat) hyväksyi Wienissä 3 päivänä joulukuuta 1998, Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä ja erityisesti niiden 48 kohdassa, Helsingissä 10 ja 12 päivänä joulukuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymässä Euroopan unionin huumausainestrategiassa (2000–2004) sekä Santa Maria da Feirassa 19 ja 20 päivänä kesäkuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamassa Euroopan unionin huumausaineita koskevassa toimintasuunnitelmassa (2000–2004).

(3) On tarpeen hyväksyä huumausaineiden ja lähtöaineiden laittoman kaupan rikostunnusmerkistöjä koskevat vähimmäissäännöt, joiden avulla tätä kauppaa voidaan torjua Euroopan unionin tasolla yhteisin toimin.

(4) Euroopan unionin toiminnassa olisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti keskityttävä kaikkein vakavimpien huumausainerikosten torjuntaan. Tietynlaisen henkilökohtaiseen käyttöön liittyvän toiminnan jättäminen tämän puitepäätöksen soveltamisalan ulkopuolelle ei merkitse neuvoston ohjeen antamista siitä, kuinka jäsenvaltioiden pitäisi käsitellä tällaisia tapauksia kansallisessa lainsäädännössään.

(5) Jäsenvaltioiden säätämien seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niihin olisi sisällytettävä myös vapausrangaistus. Seuraamusten tasoa määritettäessä olisi otettava huomioon sellaiset tosiasialliset tekijät, kuten laittomasti kaupattujen huumausaineiden määrä ja laatu ja se, onko rikos tehty rikollisjärjestön puitteissa.

(6) Jäsenvaltioille olisi sallittava mahdollisuus säätää seuraamusten lieventämisestä silloin, kun rikoksentekijä on antanut toimivaltaisille viranomaisille arvokkaita tietoja.

(7) On tarpeen toteuttaa toimenpiteitä, joilla mahdollistetaan tässä puitepäätöksessä tarkoitettujen rikosten tuottaman hyödyn tuomitseminen menetetyksi.

(8) Olisi toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että oikeushenkilöitä voidaan pitää vastuussa tässä puitepäätöksessä tarkoitetuista rangaistavista teoista, jotka on tehty heidän lukuunsa.

(9) Laittoman huumausainekaupan torjunnan tehokkuus riippuu olennaisesti tämän puitepäätöksen kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden yhdenmukaistamisesta,

[1] EYVL C 304 E, 30.10.2001, s. 172.
[2] Lausunto annettu 9. maaliskuuta 2004 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
[3] EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

1) ”huumausaineilla” Yhdistyneiden Kansakuntien seuraavien yleissopimusten soveltamisalaan kuuluvia aineita:

a) narkoottisia aineita koskeva yleissopimus vuodelta 1961, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 pöytäkirjalla;

b) psykotrooppisia aineita koskeva Wienin yleissopimus vuodelta 1971. Lisäksi huumausaineilla tarkoitetaan aineita, joiden valvonta perustuu yhteiseen toimintaan 97/396/YOS 16 päivältä kesäkuuta 1997 uusia synteettisiä huumausaineita koskevasta tiedonvaihdosta, riskien arvioinnista ja valvonnasta [1];

2) ”huumausaineiden lähtöaineilla” kaikkia aineita, jotka luokitellaan huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan 20 päivänä joulukuuta 1988 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen 12 artiklan mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi annetussa yhteisön lainsäädännössä;

3) ”oikeushenkilöllä” oikeussubjektia, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan kansallisen lain mukaan, lukuun ottamatta valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

2 artikla

Huumausaineiden ja niiden lähtöaineiden laittomaan kauppaan liittyvät rikokset

1. Kunkin jäsenvaltion on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin varmistaakseen, että seuraava oikeudettomasti harjoitettu tahallinen toiminta on rangaistavaa:

a) huumausaineiden tuotanto, valmistus, uuttaminen, valmistaminen, tarjoaminen, kaupan pitäminen, jakelu, myynti, kaikenlainen luovuttaminen, välitys, lähettäminen, kauttakuljetus, kuljetus, tuonti tai vienti;

b) oopiumiunikon, kokapensaan tai hampun viljely;

c) huumausaineiden hallussapito tai ostaminen jonkin a alakohdassa mainitun toimen toteuttamiseksi;

d) lähtöaineiden valmistus, kuljetus ja jakelu tietoisena siitä, että niitä käytetään huumausaineiden laittomaan tuotantoon tai valmistukseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toiminta ei kuulu tämän puitepäätöksen soveltamisalaan, jos tekijä harjoittaa sitä yksinomaan henkilökohtaista käyttöään varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla.

3 artikla

Yllytys, avunanto ja yritys

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen yllytys, avunanto siihen tai sen yritys säädetään rikokseksi.

2. Jäsenvaltio voi jättää rikosoikeudellisen vastuun ulkopuolelle yrityksen tarjota tai valmistaa 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja huumausaineita sekä 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun huumausaineiden hallussapidon yrityksen.

4 artikla

Seuraamukset

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 ja 3 artiklassa määritellyistä rikoksista voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään yhdestä kolmeen vuotta vankeutta.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta ainakin kaikissa seuraavissa tapauksissa:

a) rikos koskee suuria huumausainemääriä;

b) rikos koskee joko terveydelle kaikkein haitallisimpia huumausaineita tai on vahingoittanut vakavasti useiden henkilöiden terveyttä.

[1] EYVL L 167, 25.6.1997, s. 1.

3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 kohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään kymmenen vuotta vankeutta, kun rikos on tehty rikollisjärjestöön osallistumisen kriminalisoinnista Euroopan unionin jäsenvaltioissa 21 päivänä joulukuuta 1998 hyväksytyssä yhteisessä toiminnassa 98/733/YOS [1] annetun määritelmän mukaisen rikollisjärjestön puitteissa.

4. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia, jotka enimmillään ovat vähintään viidestä kymmeneen vuotta vankeutta, kun rikos on tehty yhteisessä toiminnassa 98/733/YOS annetun määritelmän mukaisen rikollisjärjestön puitteissa ja kun lähtöaineet on tarkoitettu käytettäväksi huumausaineiden tuotantoon tai valmistukseen 2 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen rikosten kohteena olevat aineet, käytettäviksi aiotut rikoksentekovälineet, sekä rikosten tuottama hyöty, taikka omaisuus, joka arvoltaan vastaa rikoksen tuottaman hyödyn, aineiden tai välineiden arvoa, voidaan tuomita menetetyksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta uhrien tai muiden hyvässä uskossa toimineiden kolmansien henkilöiden oikeuksia.

Termeillä ”menetetyksi tuomitseminen”, ”rikoksentekovälineet”, ”rikoksen tuottama hyöty” ja ”omaisuus” on sama merkitys kuin rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesusta, etsinnästä, takavarikosta ja menetetyksi tuomitsemisesta tehdyn Euroopan neuvoston vuoden 1990 yleissopimuksen 1 artiklassa.

5 artikla

Erityiset olosuhteet

Sen estämättä, mitä 4 artiklassa säädetään, kukin jäsenvaltio voi toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että 4 artiklassa tarkoitettuja rangaistuksia voidaan alentaa, jos rikoksentekijä:

a) luopuu huumausaineiden ja niiden lähtöaineiden kauppaan liittyvästä rikollisesta toiminnastaan; ja

b) antaa hallinto- tai oikeusviranomaisille tietoja, joita nämä eivät olisi voineet muutoin saada ja joiden avulla nämä voivat:

i) estää rikoksen vaikutukset tai lieventää niitä;

ii) tunnistaa muut rikoksentekijät tai asettaa nämä syytteeseen;

iii) saada todisteita; tai

iv) estää uusia 2 ja 3 artiklassa tarkoitettuja rikoksia.

6 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen 2 tai 3 artiklassa tarkoitetusta rikoksesta, jonka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen osana toimien henkilö, jonka johtava asema oikeushenkilössä perustuu:

a) valtaan edustaa oikeushenkilöä;

b) valtuutukseen tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta; tai

c) valtuutukseen harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.

2. Kunkin jäsenvaltion on 1 kohdassa tarkoitettujen tilanteiden lisäksi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen silloin kun 1 kohdassa tarkoitetun henkilön laiminlyönti ohjauksen tai valvonnan osalta on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alaisena toimiva henkilö on tehnyt sen hyväksi jonkin 2 tai 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista.

3. Oikeushenkilöiden 1 ja 2 kohdan mukainen vastuu ei estä rikosoikeudellisia menettelyjä niitä luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka syyllistyvät tai yllyttävät 2 tai 3 artiklassa tarkoitettuun rikokseen tai avustavat siinä.

7 artikla

Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuussa olevaksi todetulle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua myös muita seuraamuksia, kuten:

a) oikeuden menettäminen verohelpotuksiin tai muihin julkisista varoista myönnettäviin etuuksiin taikka tukiin;

b) väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;

c) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;

[1] EYVL L 351, 29.12.1998, s. 1.

d) oikeudellinen määräys lopettaa toiminta;

e) rikoksen tekemiseen käytettyjen laitosten sulkeminen väliaikaisesti tai pysyvästi;

f) 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen rikosten kohteena olevien aineiden, käytettyjen tai käytettäväksi aiottujen rikoksentekovälineiden, sekä rikosten tuottaman hyödyn, taikka omaisuuden, joka arvoltaan vastaa hyödyn, aineiden tai välineiden arvoa, menetetyksi tuomitseminen.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti vastuussa olevaksi todetulle oikeushenkilölle voidaan langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia tai toimenpiteitä.

8 artikla

Lainkäyttövalta ja syytteeseenpano

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet saattaakseen 2 ja 3 artiklassa tarkoitetut rikokset lainkäyttövaltansa piiriin, silloin kun:

a) rikos on tehty kokonaan tai osittain sen alueella;

b) rikoksentekijä on sen kansalainen; tai

c) rikos on tehty kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön lukuun.

2. Jäsenvaltio voi päättää, että se ei sovella tai että se soveltaa vain erityistapauksissa tai -olosuhteissa 1 kohdan b ja c alakohdan mukaisia tuomioistuimen toimivaltaa koskevia sääntöjä, jos rikos on tehty sen alueen ulkopuolella.

3. Jäsenvaltion, joka ei lainsäädäntönsä nojalla luovuta omia kansalaisiaan, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet saattaakseen 2 tai 3 artiklassa tarkoitetut rikokset lainkäyttövaltansa piiriin ja ryhtyäkseen tarvittaessa niitä koskeviin syytetoimiin, kun rikoksen on tehnyt kyseisen jäsenvaltion kansalainen sen alueen ulkopuolella.

4. Jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle päätöksestään soveltaa 2 kohtaa sekä mainittava tarvittaessa ne erityistapaukset tai -olosuhteet, joissa päätöstä sovelletaan.

9 artikla

Täytäntöönpano ja kertomukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen määräysten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 12 päivänä toukokuuta 2006.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava 1 artiklassa tarkoitetun määräajan kuluessa neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle säännökset, joilla ne saattavat tässä puitepäätöksessä niille määrätyt velvollisuudet osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 12 päivään toukokuuta 2009 mennessä kertomuksen puitepäätöksen täytäntöönpanon toteuttamisesta, joka sisältää muun muassa täytäntöönpanon vaikutukset oikeudelliseen yhteistyöhön laittoman huumausainekaupan alalla. Neuvosto arvioi tämän kertomuksen perusteella kuuden kuukauden kuluessa kyseisen kertomuksen toimittamisesta, ovatko jäsenvaltiot toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet tämän puitepäätöksen noudattamiseksi.

10 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

11 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä.*

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä lokakuuta 2004.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

R. VERDONK